

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2023/56

Karar Sayısı : 2025/16

Karar Tarihi : 16/1/2025

R.G.Tarih-Sayı : 3/6/2025-32919

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 132 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 19/1/2023 tarihli ve 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 1. maddesiyle 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresinin ve anılan cümlelerin "...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları..." bölümünün,

B. 2. maddesiyle 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinin (B) fıkrasına eklenen sekizinci paragrafın ikinci cümlesinin,

Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 5., 6., 7., 10., 13., 36., 49., 70., 90., 123., 128. ve 153. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 1. maddesiyle 633 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. madde şöyledir:

"Geçici Madde 20- (Ek:19/1/2023-7433/1 md.)

28/11/2022 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde müracaat edenler, geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından **Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı** almış olmaları ve **Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları** şartıyla, Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanırlar. Bu madde uyarınca memur kadrolarına atananların dört yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamaz.

Bu madde kapsamında atama yapılacak kadrolar, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın eki cetvellerin Başkanlığa ait bölümüne eklenmiş sayılır. İhdas edilen kadrolar; unvanı, sınıfı, adedi ve derecesi belirtilmek suretiyle atamanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir."

2. 2. maddesiyle 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrasına eklenen sekizinci paragraf şöyledir:

*“(Ek paragraf: 19/1/2023- 7433/2 md.) Sözleşmeli personelin görevden uzaklaştırılması ile disipline aykırı fiil ve hâllerin gerçekleşmesi durumunda bu personele verilmesi gereken disiplin cezaları, disiplin cezası vermeye yetkili merciler ve disiplin kurulları ile disipline dair diğer hususlar hakkında Devlet memurlarının tabi olduğu hükümler uygulanır. **Ancak, kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü ceza verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde disiplin kurulunun kararı alınarak sözleşmeli personelin görevine atamaya yetkili amirin onayı ile son verilir.**”*

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN, Kenan YAŞAR ve Muhterem İNCE'nin katılımlarıyla 22/3/2023 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Şermin BİRTANE tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükümleri, dayarılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 1. Maddesiyle 633 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 20. Maddenin Birinci Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan “...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı...” İbaresinin ve Anılan Cümlenin “...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları...” Bölümünün İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

3. 633 sayılı Kanun'un 9. maddesinde Diyanet İşleri Başkanlığı (Başkanlık) personelinin 657 sayılı Kanun'da belirtilen genel şartları taşıması gerektiği, 10. maddesinin beşinci fıkrasında Başkanlığa ait kadrolara Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) (B) grubu puan sırasına göre ilk defa açıktan atanacak personelin alım yapılacak her bir ünvan için boş kadro sayısının üç katına kadar çağırılacak adaylar arasından Başkanlıkça yapılacak sözlü sınav başarı sırasına göre atanacağı, altıncı fıkrasında da Başkanlık kadrolarına yapılacak atama ve nakil işlemlerine ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

4. 657 sayılı Kanun'un 86. maddesinde ise memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedeniyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları hâlinde yerlerine kurum içinden ya da diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabileceği, bir görevin memurlar eliyle vekâleten yürütülmesi hâlinde aylıksız vekâletin asıl olduğu ancak ilkökul öğretmenliği, tabiplik, diş tabipliği, eczacılık, köy ve beldelelerdeki ebelik ve hemşirelik, mühendis ve mimarlık, veterinerlik, vaizlik, Kur'an kursu öğreticiliği, imam hatiplik ve müezzin kayyımına ait boş kadrolara Hazine ve Maliye Bakanlığının izni ile mahallî idarelerde izin şartı aranmaksızın açıktan vekil atanabileceği belirtilmiştir.

5. 633 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesiyle 28/11/2022 tarihi itibarıyla Başkanlık taşra teşkilatında 657 sayılı Kanun'un 86. maddesi kapsamında açıktan vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapan kişilerin memur kadrolarına atanmalarını sağlayacak düzenlemeler

ihdas edilmiştir. Anılan maddede bu yönde yapılacak atamanın kapsamı, şartları ve usulü düzenlenmiştir.

6. Maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapan kişilerin müracaat etmeleri, geçerliliği devam eden KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almaları ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları şartıyla Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam hatip ve müezzin kayyım ünvanlı memur kadrolarına atanacakları hükme bağlanmıştır. Anılan cümlede yer alan “...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı...” ibaresi ile anılan cümlemin “...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları...” bölümü dava konusu kuralları oluşturmaktadır.

7. Bu itibarla KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almak ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmak açıktan vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapan kişilerin memur kadrosuna atanmalarının şartları arasında düzenlenmiştir.

8. Söz konusu fıkranın ikinci cümlesinde de bu madde uyarınca memur kadrolarına atananların dört yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakillerinin yapılamayacağı belirtilmiştir.

9. Maddenin ikinci fıkrasında ise bu madde kapsamında atama yapılacak kadroların başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın eki cetvellerin Başkanlığa ait bölümüne eklenmiş sayılacağı, ihdas edilen kadroların ünvanı, sınıfı, adedi ve derecesi belirtilmek suretiyle atamanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Kamu Personel Bilgi Sistemi'nin bulunduğu kuruma bildirileceği hükme bağlanmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

10. Dava dilekçesinde özetle; KPSS'den alınması gereken yeterli puan ile sözlü ve/veya uygulamalı sınavın usul ve esaslarının memurların özlük işlerinden olduğu ve kanunla düzenlenmesi gerektiği, dava konusu kurallarda objektif ölçütlerin tespit edilmediği, KPSS'den alınacak puan ile sözlü ve/veya uygulamalı sınavın usul ve esaslarını belirleme hususunda idareye doğrudan yetki tanındığı, bu durumun subjektif, keyfi uygulamalara ve ayrımcılığa yol açabileceği, bu durumun yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesiyle de bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 5., 6., 7., 10., 13., 36., 49., 70., 90., 123., 128. ve 153. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

a. Birinci Cümlede Yer Alan “...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı...” İbaresini

11. Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Dördüncü Bölümü'nde “IV. Kamu hizmetlerine girme hakkı” kenar başlığı altında 70. maddesinde kamu hizmetlerine girme hakkına yer verilmiştir. “Hizmete girme” başlıklı anılan maddenin birinci fıkrasında “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir.” denilmek suretiyle hakkın tanımı yapılmış; ikinci fıkrasında ise hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrımın gözetilemeyeceği ifade edilerek hizmete alınmada sadece görevin gerektirdiği nitelikler itibarıyla ayrım yapılabileceği hüküm altına alınmıştır. Anayasa Mahkemesi anılan hakkın sadece kamu hizmetlerine girmeyi değil kamu

hizmetlerinde bulunmayı/kalmayı da güvence altına aldığını kabul etmektedir (AYM, E.2021/104, K.2021/87, 11/11/2021, §§ 42-48).

12. Dava konusu kuralla, 7433 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle 633 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddeyle getirilen imkân kapsamında imam hatip ve müezzin kayyım ünvanlı memur kadrolarına atanmada KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek puanı almış olma şartı öngörülerek kamu hizmetlerine girme hakkına sınırlama getirilmiştir.

13. Anayasa'nın 13. maddesinde *"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."* denilmektedir.

14. Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri uyarınca kamu hizmetlerine girme hakkını sınırlamaya yönelik kanuni bir düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olması gerekir.

15. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye bağlanan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

16. 633 sayılı Kanun'un geçici 20. maddesinin kuralın da yer aldığı birinci fıkrasında kural kapsamındaki kişilerin memur kadrosuna atanmalarında anılan maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapan kişilerin müracaat etmeleri ve geçerliliği devam eden KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almaları şartı getirilmiştir. Başkanlığa tanınan KPSS puanı yeterlilik sınırını belirleme yetkisinin genel çerçevesinin kanunla çizildiği, Başkanlıkça belirlenecek puanın önceden ilan edileceği ve müracaat edecek tüm adaylar bakımından geçerli olacağı dikkate alındığında kuralda herhangi bir belirsizliğin bulunmadığı ve öngörülebilir olduğu, bu yönüyle kuralın kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

17. Öte yandan kamu hizmetlerine girme hakkına getirilen sınırlamanın meşru amaca yönelik olması gerekir.

18. Anayasa'nın 70. maddesinde kamu hizmetlerine girme hakkı sınırsız bir hak olarak düzenlenmemiştir. Anılan maddenin ikinci fıkrası gereğince hizmete alınmada *görevin gerektirdiği niteliklerin* gözetilmesi söz konusu hak bakımından özel bir sınırlama nedeni olarak öngörülmüştür (AYM, E.2020/97, K.2022/62, 1/6/2022, § 35).

19. Kuralda öngörülen diğer şartlar da dikkate alındığında memur kadrosuna atanmada KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanın alınmasının şart koşulmasıyla kamu hizmetlerinin liyakat esasına uygun olarak atanmış personelce yerine getirilmesinin sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır. Kamu hizmetlerinin daha liyakatli kişilerce yerine getirilmesinin sağlanması amacıyla KPSS'den Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı alamayanların kamu hizmetine girme hakkının sınırlanmasının meşru bir amacının bulunduğu değerlendirilmektedir.

20. Bununla birlikte kuralın anayasal anlamda meşru bir amacının bulunması yeterli olmayıp sınırlamanın ölçülü olması gerekir.

21. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan ölçülülük ilkesi ise *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, *orantılılık* ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

22. Açıkta vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapanların memur kadrosuna atanabilmesi için KPSS'den Başkanlıkça belirlenen asgari puanı almış olmalarının şart koşulmasının kamu hizmetlerinin liyakatli kişilerce yerine getirilmesinin sağlanması amacına ulaşılması bakımından elverişli bir araç olduğu açıktır.

23. Kamu görevlileri statü hukukuna tabi olarak çalışmaktadır. Statü hukukunu düzenlemek kanun koyucunun takdir yetkisinin geniş olduğu alanlardandır. Kanun koyucunun geniş takdir yetkisini haiz bulunduğu alanlarda anayasal ve kanuni hakları kısıtlayan ya da kişilere külfet yükleyen düzenlemeler yaparken tercih ettiği aracın gerekliliği konusunda sorun bulunabilmesi için daha hafif külfet yükleyen araç veya araçların varlığı yeterli olmayıp seçilen aracın kişiye bariz bir biçimde ağır bir külfet yüklediğinin de anlaşılması gerekmektedir (AYM, E.2023/127, K.2024/105, 9/5/2024, § 27). Bu yönüyle değerlendirildiğinde açıkta vekil imam hatip ve vekil müezzin kayyım olarak görev yapanların memur kadrosuna atanabilmesi için KPSS'den Başkanlıkça belirlenen asgari puanı almış olmalarının şart koşulmasının kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında başvurabileceği araçlardan olduğu ve gereklilik kriterini karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

24. Diğer yandan kuralın orantılı olması da gerekir. Orantılılık, kamu hizmetine girme hakkına yönelik olarak getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen meşru amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir. Memur kadrosuna yapılacak atamalarda bazı durumlarda objektif olarak daha önce belirlenmiş bir puan yerine idareye o dönemdeki ihtiyaç durumunu dikkate almak suretiyle belli bir puan sınırını belirleme hususunda takdir yetkisinin tanınması söz konusu olabilir. Bu durum her şartta kamu hizmeti niteliğindeki görevlere yapılacak atamaların liyakat esasına aykırı olduğu sonucunu doğurmaz. Bu konuda yapılacak değerlendirmelerde özellikle idarece belirlenen puanın memur kadrosuna atanacak olanlar arasında daha önce yapılacak objektif bir yazılı yarışma sonucu elde edilmesi ve söz konusu puanın da herkes için uygulanabilir nitelikte olup olmadığının gözetilmesi gerekir.

25. Kuralda Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanın KPSS'den alınan puana göre belirleneceği, ayrıca söz konusu puan sınırının müracaat edecek tüm adaylar bakımından geçerli olacağı açıktır. Öte yandan Başkanlığın bu konuda yapacağı uygulamanın yargı denetimine tabi olduğu gözetildiğinde kural kapsamında Başkanlıkça yapılan uygulamalarda keyfiliği önleyecek yeterli güvencelerin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla kuralda elde edilmek istenen kamusal yarar ile bireylerin menfaatleri arasındaki makul dengenin sağlandığı, dolayısıyla kuralla kamu hizmetine girme hakkına getirilen sınırlamanın ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından orantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

26. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 70. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7. 123., ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2., 6., 7., 123. ve 128. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ve 5., 10., 36., 49., 90., ve 153. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

b. Birinci Cümleinin "...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları..." Bölümü

27. Dava konusu kuralda Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmak imam hatip ve müezzin kayyım ünvanlı memur kadrolarına atanma şartı olarak öngörülmek suretiyle kamu hizmetlerine girme hakkına sınırlama getirilmektedir.

28. Kuralda Başkanlığa tanınan yetki kapsamındaki hususların memur olarak atanmanın esaslı unsurlarından olduğu açıktır. Kuralda kamu hizmetine girme hakkı açısından memur olarak Başkanlıkta görevlendirilecek kişilerin başarılı kabul edilmesine ilişkin temel ölçütlerin, sınavda alınması gereken asgari puan şartını sağlayanların kaç katının sözlü sınava çağrılacağı gibi sözlü ve/veya uygulamalı sınava ilişkin usul ve esaslara yönelik ilke ve esasların tespit edilmediği anlaşılmaktadır.

29. Bu yönüyle kuralda memurluk kadrosuna başvuranlarla ilgili yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınava yönelik objektif ölçütler belirlenmeden bu konuda doğrudan Başkanlığa yetki tanındığı anlaşılmaktadır.

30. Bu itibarla Başkanlığa tanınan yetkiyle ilgili ile temel ilke ve esasların tespit edilmemesi nedeniyle herhangi bir belirlilik içermeyen kuralla kamu hizmetlerine girme hakkına yönelik olarak öngörülen sınırlamada kanunilik şartının sağlandığı söylenemez.

31. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 70. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ve Metin KIRATLI bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 123. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2., 6., 7., 123. ve 128. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ve 5., 10., 36., 49., 90. ve 153. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

B. Kanun'un 2. Maddesiyle 657 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin (B) Fıkrasına Eklenen Sekizinci Paragrafın İkinci Cümlesinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

32. 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrasının dördüncü paragrafında kamu idarelerinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek pozisyon ünvanlarında çalıştırılmak üzere işin geçici olması şartı aranmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebileceği düzenlenmiştir.

33. Anılan fıkranın sekizinci paragrafının birinci cümlesinde de sözleşmeli personelin görevden uzaklaştırılması ile disipline aykırı fiil ve hâllerin gerçekleşmesi durumunda bu personele verilmesi gereken disiplin cezaları, disiplin cezası vermeye yetkili merciler ve disiplin kurulları ile disipline dair diğer hususlar hakkında devlet memurlarının tabi olduğu hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir.

34. Fıkranın dava konusu ikinci cümlesinde ise kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü bir cezanın verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde disiplin kurulu kararı alınarak sözleşmeli personelin görevine, atamaya yetkili amirin onayı ile son verileceği hükme bağlanmıştır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

35. Dava dilekçesinde özetle; kademe ilerlemesinin durdurulması cezasını gerektiren bir fiilin işlenmesi hâlinde sözleşmeli personelin görevine son verilmesinin ölçülü olmadığı, sözleşmeli personel ile devlet memurları arasında öngörülen farklı uygulamanın eşitlik ilkesiyle bağdaşmadığı, ayrıca bu durumun çalışma barışını bozacağı, devlet memurlarının görevine son verme cezası yönünden yüksek disiplin kurulu kararı aranırken sözleşmeli personel yönünden disiplin kurulu kararı üzerine atamaya yetkili amirin onayının yeterli görülmesinin bu kişilerin usul güvencelerini ihlal ettiği belirtilerek kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ile 2., 5., 6., 10., 13., 36., 49., 70., 90., 123., 128. ve 153. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

36. Dava konusu kural kapsamında kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü bir cezanın verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde disiplin kurulunun kararı alınarak sözleşmeli personeli atamaya yetkili amirin onayı ile bu personelin görevine son verilmesine imkân tanınması Anayasa'nın 70. maddesinde güvence altına alınan kamu hizmetlerinde bulunma hakkını sınırlamaktadır.

37. Kuralda sözleşmeli personelin görevine son verilmesine yol açacak disiplin cezaları ve göreve son vermeye yetkili olan makamın açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu bu suretle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

38. Disiplin cezaları, kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak amacıyla öngörülmüş yapma veya yapmama biçiminde beliren davranış kurallarının ihlali hâlinde uygulanan idari yaptırımlardır (AYM, E.2018/30, K.2018/94, 25/9/2018, § 16; E.2021/16, K.2021/62, 22/9/2021, § 12).

39. Sözleşmeli personelin kademe ilerlemesinin durdurulmasını ve devlet memurluğundan çıkarılmayı gerektiren fiil ve hâller için kuralda öngörülen usulle görevine son verilmesine imkân tanınmasının bu kişilerin ifa ettikleri hizmet ve görevin niteliğiyle ilgisi olmadığı söylenemez. Dolayısıyla kural anayasal anlamda meşru bir amaç taşımaktadır.

40. Sözleşmeli personelin asli memurluğa atanmadan önceki süreçte kademe ilerlemesinin durdurulması ve üstü ceza verilmesini gerektiren fiil ve hâllerde görevlerine son verilmesinin görevin gerektirdiği temel niteliklerle bağdaşmayan disiplinsizliği engelleyici ve buna yönelik fiiller üzerinde caydırıcı nitelikte olduğu gözetildiğinde kuralın ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından elverişli olmadığı söylenemez.

41. Öte yandan kamu hizmetlerinin görevin gerektirdiği niteliğe sahip kamu personeli eliyle yürütülerek kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde sürdürülmesi için bu alanda görev yapan kişilerin görevde kalma koşullarını ve usulünü belirlemede kanun koyucunun geniş bir takdir

yetkisinin bulunduğu açıktır. Dolayısıyla kural kapsamında sözleşmeli personel için öngörülen disiplin cezası ve usulünün meşru amaca ulaşma bakımından gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır

42. Memurluk 657 sayılı Kanun'un öngördüğü asli ve sürekli istihdam biçimidir. Anılan Kanun'un 4. maddesinin (A) fıkrasına göre memurlar, mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini yürütmekle görevlendirilmiştir (AYM, E.2018/117, K.2023/212, 7/12/2023, § 1846). Sözleşmeli personel ise sözleşme ile çalışan ve işçi statüsünde olmayan personeldir. Bu tür personelin istihdamında akdi bir durum söz konusudur (AYM, E.2024/26, K.2024/83, 14/3/2024, § 10).

43. Kanun'un 54. ve 55. maddelerinde devlet memurluğuna girmek isteyenlerin öncelikle sınavlarda başarılı olduktan sonra memur adayı olarak atanacakları, adaylık süresinin bir yıldan az iki yıldan çok olamayacağı, aday memurların temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staja tabi tutulacakları, 56. maddede adaylık süresi içinde temel ve hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanların adaylık süresi içinde hâl ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları ile göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkilerinin kesilmesi öngörülmüştür. 57. maddede ise adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların disiplin amirlerinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkilerinin kesileceği belirtilmiştir.

44. 7433 sayılı Kanun'un 2. maddesiyle 657 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (B) fıkrasına eklenen dördüncü paragrafta, kamu idarelerinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek pozisyon ünvanlarında çalıştırılmak üzere işin geçici olması şartı aranmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebileceği düzenlenmiştir. Anılan ek paragrafta göre bu kapsamda istihdam edilen sözleşmeli personelden aynı kurumda üç yıllık çalışma süresini tamamlayanlar bu sürenin bitiminden itibaren otuz gün içinde talepte bulunmaları hâlinde bulundukları yerde aynı ünvanlı memur kadrolarına atanır. Buna göre, eklenen paragrafta getirilen düzenlemeyle sözleşmeli olarak çalışan personelin memur kadrosuna atanması mümkün hâle gelmiştir.

45. Bu itibarla doğrudan devlet memurluğuna atanmada Kanun'da öngörülen usulden farklı bir usul düzenlenerek sözleşmeli personel statüsünde çalışmaya devam edenlerin devlet memurluğuna atanmak için gerekli koşulların tamamını karşılamadan ve öngörülen süreçleri tamamlamadan doğrudan devlet memuru olarak atanmalarına imkân sağlanmıştır. Dolayısıyla sözleşmeli personel statüsü memurluk kadrosuna atanmadan önceki aşamayı oluşturmaktadır. Bu durumda, memur ve sözleşmeli personelin statülerinden kaynaklanan farklılıklar dikkate alınarak görevin gerektirdiği nitelik doğrultusunda farklı disiplin hükümleri ve usulleri öngörülmesinin makul nedenlere dayandığı söylenebilir.

46. Diğer yandan kuralların uygulanması nedeniyle ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların yargı denetimine tabi olduğu dikkate alındığında kuralda öngörülen disiplin cezası ve usulünün amacı dışında keyfi olarak uygulanmasını önleyecek yasal güvencelerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

47. Bu itibarla kural kapsamında sözleşmeli personel yönünden öngörülen disiplin cezası ve usulünde kamu hizmetinin etkin ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesinden kaynaklanan kamusal yarar ile bireyin kamu hizmetlerinde bulunmasından doğan menfaati arasındaki makul dengenin gözetildiği, bu yönüyle kuralla anılan hakka getirilen sınırlamada kişilere aşırı bir külfet yüklenmediği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kuralla kamu hizmetlerinde bulunma hakkına getirilen sınırlamanın orantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

48. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 13. ve 70. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2., 10. ve 128. maddeleri yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın Başlangıç kısmı ve 5., 6., 36., 49., 90., 123. ve 153. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

49. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

19/1/2023 tarihli ve 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 1. maddesiyle 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinin "...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları..." bölümüne yönelik yürürlüğün durdurulması talebinin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

B. 1. 1. maddesiyle 633 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresine,

2. 2. maddesiyle 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinin (B) fıkrasına eklenen sekizinci paragrafın ikinci cümlesine,

yönelik iptal talepleri 16/1/2025 tarihli ve E.2023/56, K.2025/16 sayılı kararla reddedildiğinden bu cümleye ve ibareye ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE,

16/1/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

19/1/2023 tarihli ve 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 1. maddesiyle 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının;

1. Birinci cümlesinde yer alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE, Engin YILDIRIM, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Selahaddin MENTEŞ ile Kenan YAŞAR'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. Birinci cümlesinin "...Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları..." bölümünün Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, İrfan FİDAN, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL, Ömer ÇINAR ile Metin KIRATLI'nın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B. 2. maddesiyle 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesinin (B) fıkrasına eklenen sekizinci paragrafın ikinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE OYBİRLİĞİYLE,

Esas Sayısı : 2023/56

Karar Sayısı : 2025/16

16/1/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğu, 19/1/2023 tarihli ve 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un; 1. Maddesiyle 633 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 20. Maddenin Birinci Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığı değerlendirilmesiyle iptal talebinin reddine karar vermiştir. Aşağıda açıklanacak sebeplerle çoğunluk kararına iştirak edilmemiştir.

2. Dava konusu kuralla imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanma yönünden kamu hizmetlerine girme hakkına bir sınırlama getirilmektedir.

3. Anayasa'nın 13. ve 70. maddeleri uyarınca kamu hizmetlerine girme hakkını sınırlamaya yönelik kanuni bir düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kurallar keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olmalıdır (bazı farklarla birlikte bkz. AYM, E.2020/53, K.2021/55, 14/07/2021, § 95).

4. Esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinin temel unsurlarından olan hukuki belirlilik ilkesi uyarınca kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

5. Kamu görevine girme hakkı açısından başarılı kabul edilmeye ilişkin temel kriterler, sınavda alınması gereken asgari puan şartı, bu şartı sağlayanlardan kaç katı adayın sözlü sınava çağrılacağı gibi objektif kriterlerin neler olduğunun kuralda belirlenmediği anlaşılmaktadır.

6. Başka bir ifadeyle kuralda, memurluk kadrosuna başvuranların hangi ölçütlere göre seçileceğine dair idarenin keyfi uygulamalarını önleyecek ve objektif nitelikte herhangi bir çerçeve çizilmemiştir.

7. Kamu görevine alınacak kişilerin, görevlerinin gereğini yerine getirecek asgari bilgi ve yeterliliğe sahip olması büyük önem taşımaktadır. 2024 yılı Vekil İmam-Hatip ve Müezzin-Kayyım Alımı Sınav Duyurusu'nda, 2024 yılı KPSS'den en az 50 (elli) puan almış olma şartı aranmıştır. Ancak Başkanlığın, bu puanı daha düşük belirleme yetkisi de bulunmaktadır.

8. Örneğin, Başkanlık başvuru için KPSS'den 30 puan alma koşulunu belirleyip, başvuru yapan adayların 3-4 katını sözlü sınava çağırabilir. Böyle bir durumda, 70-80 puan almış adaylar elenirken, yalnızca 30 puan almış kişiler kamu görevine kabul edilebilecektir. Bu durum, kuralın keyfi uygulamalara yol açabilecek kadar belirsiz olduğunu göstermektedir.

9. Sonuç olarak, dava konusu kuralın 13. ve 70. maddelerine aykırı olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Bu gerekçelerle çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Kenan YAŞAR

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Mahkememiz çoğunluğunun 19/1/2023 tarihli ve 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesiyle 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığı şeklindeki kanaatine katılmamaktayım.

2. Dava konusu ibarenin içinde yer aldığı cümlede 28/11/2022 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanun'un 86. maddesi kapsamında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde müracaat edenlerin geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek yeterli puanı almış olmaları ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları şartıyla Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanacakları öngörülmektedir.

3. Kuralda, sayılan kişilerin imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanmaları noktasında Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavdan önce bu kişilerin geçerliliği halen devam eden kamu personeli seçme sınavından Diyanet İşleri Başkanlığınca belirlenecek yeterli puanı almış olmaları gerekmektedir.

4. Görüldüğü üzere kamu personeli seçme sınavından hangi puanı almış olmaları gerektiği ile ilgili kanunda bir belirleme bulunmamakta olup bu belirlemeyi Diyanet İşleri Başkanlığı yapacaktır. Ancak Başkanlıkça belirlenecek yeterli puan ile ilgili hiçbir belirleme Kanun'da yer almamaktadır.

5. Dava konusu kural Anayasa'nın 70. maddesinde güvence altına alınan kamu hizmetine girme hakkına bir müdahalede bulunmaktadır. Kamu hizmetine girme hakkı ile ilgili olarak 70. maddenin ikinci fıkrasında hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği açıkça ifade edilmektedir.

6. Dava konusu ibarenin içinde yer aldığı cümlede Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesine Kanun'da şartları belirtilen kişiler arasından imam-hatip ve müezzin-kayyım alınması öngörülmekte olup bu yönü ile kural kamu hizmetine girme hakkına sınırlama getirmektedir.

7. Anayasa'nın 13. maddesi bağlamında sınırlamaya ilişkin güvenceler dikkate alındığında kuralın ilk olarak kanunilik şartını sağlayıp sağlamadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda Mahkememiz yerleşik içtihadında da ifade edilmekte olduğu üzere bir temel hak ve özgürlüğe sınırlama getiren kanun hükmünün varlığı tek başına yeterli olmayıp kuralın keyfilige izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenleme niteliğinde olması gerekmektedir (AYM, E.2023/126, K.2024/67, 07/03/2024, § 25).

8. Zira hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete

güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154).

9. Dava konusu ibare ile Diyanet İşleri Başkanlığına Kanun'da şartları belirtilen kişiler arasından alınacak imam-hatip ve müezzin-kayyımlar için geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almış olma şartı getirilmiştir. Bununla birlikte hangi puanın yeterli sayılacağı hususunda Kanun'da hiçbir belirleme yapılmış değildir. Başkanlıkça alınacak kişiler için öngörülecek puanın seviyesinin, asgari ve azami hadlerinin ne olacağının Kanun'da hiçbir şekilde belirlenmemiş olması nedeniyle bu konuda idarenin elinde geniş bir takdir yetkisi bulunmaktadır.

10. Oysa kamu hizmetine girme hakkına sınırlama getiren bu ibarenin de Mahkememiz yerleşik içtihadında belirtilen standart gereği hem kişiler hem idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekmektedir.

11. Kamu hizmetine memur statüsünde girme imkanı veren bu düzenlemede atanma işleminin esaslı unsurlarından biri olan kamu personeli seçme sınavından alınması gereken yeterli puanla ilgili bir belirlemenin yapılmamış olması kuralın kamu otoriteleri tarafından keyfi uygulamalarına karşı yeterli güvence sağlayan açıklıkta düzenlenmediğini ortaya koymaktadır.

12. Esasında bu belirleme eksikliği Anayasa'nın 70. maddesinin ikinci fıkrasında yer verilen hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceği şeklindeki temel ilkeyi de olumsuz yönde etkileyebilecek potansiyele sahiptir. Zira dava konusu kuralda asgari bir puan öngörülmemiş olması nedeniyle, Diyanet İşleri Başkanlığının geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından belirlenecek yeterli puanı çok düşük seviyede belirlemesini imkansız kılan bir hüküm mevcut değildir.

13. Dolayısıyla bu durumda çoğunluk kararında yer verilen "Bu durum her şartta kamu hizmeti niteliğindeki görevlere yapılacak atamaların liyakat esasına aykırı olduğu sonucunu doğurmaz. Bu konuda yapılacak değerlendirmelerde özellikle idarece belirlenen puanın memur kadrosuna atanacak olanlar arasında daha önce yapılacak objektif bir yazılı yarışma sonucu elde edilmesi ve söz konusu puanın da herkes için uygulanabilir nitelikte olup olmadığının gözetilmesi gerekir." şeklindeki değerlendirmenin (bkz.: § 24) Anayasa'nın 70. maddesindeki kamu hizmetine alınmada liyakat ilkesini yeterince dikkate aldığını söyleyebilmek mümkün değildir.

14. Bu yönü ile 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı..." ibaresinin temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasındaki kanunilik şartını taşımadığı gerekçesiyle Anayasa'nın 13. ve 70. maddelerine aykırı olduğu için iptali gerektiği kanaatiyle Mahkememiz çoğunluğunun aksi yöndeki kararına katılmamaktayım.

Üye

Yusuf Şevki
HAKYEMEZ

KARŞIOY

Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun çoğunluğu tarafından 7433 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesi ile 633 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *"ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları"* cümlesinin Anayasaya aykırı olduğu sonucuna ulaşılarak iptaline karar verilmiştir. Aşağıda belirttiğimiz gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

İptal davasına konu geçici 20. madde, 28.11.2022 tarihi itibarı ile Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanunun 86. maddesi kapsamında açıktan vekil imam- hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanların Başkanlıkça ilan edilen yerlerde görev yapmak üzere memur kadrolarına atanmalarını düzenlemektedir. Söz konusu geçici 20. maddenin ilk fıkrasına göre, *"28/11/2022 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde müracaat edenler, geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almış olmaları ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları şartıyla, Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanırlar. Bu madde uyarınca memur kadrolarına atananların dört yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamaz"*.

Görüldüğü üzere, geçici 20. maddede memur kadrolarına atama yapılması için, geçerliliği devam eden KPSS sınavından Başkanlıkça belirlenen puanı almış olma koşuluna yer verildiği gibi açıktan vekil olarak görev yapan imam- hatip veya müezzin-kayyımlar için sözlü ve/veya yazılı uygulama sınavından başarılı olma koşulu getirilmiştir. İmam-hatip veya müezzin-kayyımlar için yapılacak sınav sözlü ya da uygulamalı olabilecektir. İmam-hatip veya müezzin-kayyımlık için yapılacak sınavda dini bilgiler yanında hitabet, kıraat, Kur'an ı Kerim, hafızlık gibi bir çok husus ölçülebileceğinden sınava ilişkin objektif kriterlerin Kanunla düzenlenmesi beklenemez. Yine kadro için başvuru yapacak kişi sayısı da belirli olmadığından Başkanlığın ihtiyaç duyduğu personel sayısının temin edilmesi için KPSS puanının Başkanlık tarafından belirlenmeside Anayasa'ya aykırılık oluşturmamaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi çeşitli içtihatlarında, Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmenin türevsel nitelikteki düzenleyici işlemlerine bırakılması mümkün olduğunu belirterek, bir kanunun kapsamına giren tüm hususların kanunda tek tek sayılmasının güçlük arzemesi ya da bazı hususların eksik kalması söz konusu olduğunda kanun koyucunun temel kuralları saptayarak detayları daha alt düzeydeki düzenlemelere bırakmasının belirlilik ilkesine de aykırılık oluşturmayacağını ifade etmiştir. (Bkz. AYM, 1.2.2024 tarihli ve 2023/177 E., 2024/30 K ., § 58-59; AYM, E.2019/32, K.2021/54, 14/07/2021, § 66- 67). 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 9. maddesinde Başkanlık personelinin 657 sayılı Kanunda ve bu Kanunda yer almayan diğer nitelikleri ile atanmalarında dinî öğrenim şartı arananlara ilişkin ortak niteliklerin yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir. Kanunda belirtilen Yönetmelik, Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği adı altında çıkarılmış ve halen yürürlüktedir. (Yönetmelik için bkz. 5.04.2015 tarihli ve 29327 sayılı Resmi Gazete). Başkanlık tarafından yapılan sınav ve tesis edilen işlemler nedeniyle hakları ihlal edilen kişilerin idari yargı mercilerinde dava açması ve işlemin iptalini sağlaması her zaman mümkündür.

Çoğunluk gerekçesinde maddenin geçici olmasının tek seferlik uygulanması anlamına gelmediği, nitekim daha önce de Kanuna geçici maddeler eklenerek benzer atamalar yapıldığı ifade edilmiştir. Gerçekten 633 sayılı Kanunda yer alan önceki geçici maddeler incelendiğinde daha önce de benzer şekilde memur kadrolarına imam-hatip, müezzin- kayyım ya da kur'an kursu öğreticisi atamalarının yapıldığı ve söz konusu Kanun hükümlerinin Anayasa'ya aykırılığının ileri sürülmediği görülmektedir. Maddenin geçici olması tek seferlik uygulama yapıldığı anlamına gelmeyecek olsa da maddenin lafzı incelendiğinde " 28/11/2022 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde müracaat edenler" şeklinde bir düzenleme yapıldığı nazara alındığında söz konusu maddenin, belirli bir süredir açıktan vekil olarak görev yapmakta olanları ve sınırlı bir grubu kapsadığı, süreklilik arzetmediği yani tek seferlik bir düzenleme olduğu görülmektedir.

Nitekim Anayasa Mahkemesi benzer bir davada, 657 sayılı Kanuna eklenen geçici 48. maddenin birinci fıkrasının (b) bendine ilişkin 2023/115 E. ve 2024/13 K. sayılı kararında belediyelerde çalışan sözleşmeli personelin memuriyet kadrosuna geçirilmesine ilişkin iptal talebini reddetmiştir. Söz konusu dosyada dava konusu edilen hükümde, il özel idaresi, belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinde 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde 28/11/2022 tarihi itibarıyla çalışmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sözleşmesi devam eden ve 48 inci maddede belirtilen genel şartları taşıyanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılı olarak başvuranların, sözleşmeli personel olarak çalıştırılmalarına esas alınan memur kadrolarına, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altmış gün içinde kurumlarınca atanacağı düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu kararında (E. 2023/115, K. 2024/13, K.Tarihi;18/01/2024) iptal talebini reddederken kuralın, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 5393 sayılı Kanun kapsamında belediyeler geçici nitelikte olmayan işlerde istihdam edilen sözleşmeli personel ile sınırlı tek seferlik bir düzenleme niteliğinde olduğunu, nitekim anılan Kanun'un 49. maddesine kuralla aynı tarihte eklenen cümleler dikkate alındığında kanun koyucunun bu tarihten itibaren 49. maddenin üçüncü fıkrası kapsamındaki sözleşmeli personelin işe alınması usulünü memur kadrolarına ilk defa alım yapılması usulüne tabi kıldığını, ayrıca bunlardan üç yıllık çalışma süresini tamamlayanların talepleri hâlinde sözleşmeli olarak çalıştırılmalarına esas memur kadrolarına atanabilmelerini öngördüğünü, bu çerçevede kanun koyucu tarafından 5393 sayılı Kanun'un 49. maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen istihdam usulünde ileriye dönük esaslı bir değişikliğe gidilmesiyle birlikte itiraz konusu kuralın da sınırlı ve tek seferlik bir düzenleme olarak bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihte görev yapanların mağduriyet yaşamasını önlemeyi amaçladığının anlaşıldığını belirterek, kuralın belli bazı şartları taşıyan söz konusu değişiklik öncesinde göreve girmiş ve görevinin sürdürmekte olan sözleşmeli personele birtakım kolaylıklar sağlaması dışında benzer durumdakiler bakımından dezavantaj yaratan farklı bir yönünün de bulunmadığı dikkate alındığında kuralın ortaya çıkardığı farklı muamelenin orantısız sonuçlar ortaya çıkardığının söylenemeyeceği gerekçelerine yer vermiştir.

Yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçeler çerçevesinde dava konusu düzenleme incelendiğinde, 28.11.2022 tarihi itibari ile açıktan görev yapan ve Başkanlıkça belirlenen KPSS puanını sağlayan imam-hatip ve müezzin-kayyımlardan, yine Başkanlıkça yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavdan başarılı olma koşuluyla memur kadrolarına atamalarının yapılması tek seferlik bir uygulama olup, süreklilik arzetmemekte, ayrıca açıktan vekil olarak görev yapan personeller bakımından dezavantaj yaratan farklı bir yönü de bulunmamaktadır. Bunun yanında söz konusu düzenleme atama kriterleri açısından belirsizlik ya da eşitsizlik oluşturmamaktadır.

Esas Sayısı : 2023/56

Karar Sayısı : 2025/16

Bu nedenlerle, davaya konu 633 sayılı Kanun'a eklenen geçici 20. maddenin ilk fıkrasında yer alan ibarenin Anayasa'ya aykırı olmadığı kanaatinde olduğumuzdan, iptal yönündeki çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI